

NARODNI DNEVNIK

Plačaja vsak dan opoldne, kromenit močeti
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVLJANJE:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA 22. II.
TELEFON STEV. 552.

Recepti se ne vračajo. — Oglaš po tarifu.

Plačnina vprašanjem naj se priloži znanika
za odgovor.

Račun po poštnem čeku, uradu štev. 13.632.

Po sprejetju dvanajstin.

Poročila iz vseh bank in hranilnic so
glavna s tem, da se kmetje silno zadol-
žujejo. Če pomislimo, da se slovenski
kmet nobene stvari ne boji tako ko dol-
ga na kmetiji, potem je jasno, da so po-
stale gospodarske razmere na deželi na-
ravnost katastrofalne. In kar je najhujše
pri sedanjem zadolževanju kmetij, je to,
da se kmetje ne zadolžujejo toliko vsled
elementarnih nezd, kakor pa vsled
pretirane visokih davkov. Davčna pre-
obremenitev poganja slovenske kmetije
na boben in to dejstvo je največja ob-
sodba sedanjega davčnega sistema.

Da je ta sistem slab, da je zlasti za
Slovenijo krivičen, o tem danes itak ni
nobenega dvoma. Saj ni bilo pri razpra-
vi dvanajstin niti enega govornika, ki
bi hvalil ravno kar sprejete dvanajstine,
temveč so jih tudi tisti, ki so za nje gla-
sovali opravičevali s tem, da pomenijo
vendarle napredek v primeri s prejšnji-
mi. In to odgovarja tudi resnici, ker so
se s sedanjimi dvanajstinami davki ven-
dar le znižali. Ne sicer mnogo, toda zni-
žanje davkov se je pričelo.

In v tem mislimo, da je tudi dana pot
za bodočnost. Ne gre za to, da se čim
najbolj glasno konstatirajo vse te pre-
dobro znane napake dvanajstin, tem-
več delo mora iti za tem, da se te napa-
ke odpravijo. Govorenje skozi okno je
sicer za pridobivanje volilcev koristno,
toda stvarnih uspehov se z ogorčenimi
besedami ne doseže. Zato mislimo, da
bi bil čas, da bi slovenska delegacija v
narodni skupščini pustila volilne besede
o zatiranju, nepravilnosti in sličnem
pri strani in raje gledala, kako prinese
slovenskemu volilcu praktične koristi.

Predvsem pa bi bilo dobro, da se
vprašanje slovenske davčne preobreme-
nitve ne bi reševalo s stališča strankar-
ske agitacije. Davki so stvar vsega na-
roda in vsled tega tako zelo v življenje
vsakega posameznika segajoča stvar, da
vsaj davki prav gotovo ne bi smeli po-
stati stvar strankarske špekulacije. Z
drugimi besedami: vse slovenske stranke
bi se morale za skupen nastop v
davčnem vprašanju dogovoriti. Ni tre-
ba, da bi vsled tega bile vse v vladi ali
opoziciji, temveč opozicionalna stranka
naj med opozicijo, vladna pa med vlado
dela za znižanjem davkov v Sloveniji.

In stranke bi se morale dalje dogo-
vori tudi glede slovenskih zahtev v no-
vem proračunu. Ne gre, da zahteva vsa-
ka stranka nekaj drugega, ker to skup-
ni stvari le škoduje. Tudi ne gre, da
stavi ena stranka vsled volilnega efekta
take zahteve, za katere sama ve, da so
vsaj zaenkrat nedosegljive. Slovenske
stranke morajo postaviti slovenski davč-
ni minimalni program in potem enotno
ustopiti v skupščini. Ena stranka mora
drugo podpirati, ne pa z medsebojnim
bojem in nepotrebnno konkurenco dati
finančnemu ministru v roke orožje, da
lahko odkloni tudi še tako skromne slo-
venske davčne zahteve. Enako pa bi
 morale slovenske stranke zahtevati tudi
enoten minimalen program za državne
izdatke v korist Slovenije. Tudi tu se
ne smejo stranke pobijati, temveč samo
medsebojno izpopolnjevati.

Ne zadostuje pa, če se slovenske
stranke sporazumijo le za delo v skup-
ščini, temveč sporazumeti se morajo tu-
di za delo doma. Da kdo le iz strankar-
skih špekulacij napade domače podjet-
je in poroča — vrhu tega je neresnično
— o njegovem delikanskem deficitu je
skandal, ki je vreden vse obsodbe. To
tem bolj, ker bi mogel polom tako veli-
kega podjetja povzročiti polom neštevil-
nih drugih manjših podjetij in gospo-

Politika sporazuma stopi v novo fazo.

Beograd, 2. dec. Velika debata v
skupščini ob priliki izglasovanja dvanaj-
stin je dokazala, da je sedanja koalicija
čvrsta in da se je v parlamentu ne more
premagati. Izkazalo pa se je že preje,
da je tudi nemogoče premagati jo izven
parlamenta, ker je ravno v najbolj me-
rodajnih izvenparlamentarnih krogih
popolnoma prodrlo prepričanje, da je
politika sporazuma državna nujnost.
Da se to politiko še bolj uveljavi, se
skuša pritegniti še kako stranko opozi-
cije, da bi se na ta način doseglo sode-
lovanje vsega naroda pri ureditvi drža-
ve. V tem oziru se zlasti mnogo kome-
ntira v beograjskih političnih krogih čla-
nek, ki ga je objavil zadnji »Politički
glasnik«, ki je glasilo nad vse uplivnih
beograjskih političnih krogov.

V tem članku se povdarja, da je pri-

šel čas, ko treba izvesti kronanje kralja.
Državne meje so zasigurane, spor med
Hrvati in Srbi je likvidiran. Pričakuje
se, da bo sedanja vlada svojo nalogo raz-
umela in izvedla kraljevo kronanje. To
tem bolj, ker je že dokazala z ustvaritvi-
jo sporazuma, da razume svojo nalogo.
Trebalo bo sicer v dosego tega visokega ci-
lja popustiti v nekaterih strankarskih za-
devah, toda državni interesi so nad
vsem. Zlasti je treba opozoriti na nujno
potrebo, da bodo tudi Slovenci zastopa-
ni v vladi.

Pri kronanju morajo biti v vladi za-
stopana vsa plemena in dokler ni to do-
seženo, treba kronanje odložiti.

Izvajanje »Političnega Glasnika« sma-
trajo beograjski politični krogi kot pri-
četek dela na razširjenju vlade sporaz-
uma.

Praznik Narodne odbrane v Beogradu.

Beograd, 2. dec. Včeraj na dan sedme
obletnice ujedinjenja našega naroda v
svobodni in neodvisni kraljevini Srbov,
Hrvatov in Slovencev, je priredila Na-
rodna Odbrana v Beogradu veliko na-
rodno svečanost, katere so se udeležili
tudi zastopniki slovenskih in hrvatskih
krajev. Ob 10. dopoldne je bila blago-
slovljena na Terazijah zastava beograj-
skega mestnega odbora Narodne Odbra-
ne. Kum je bil Nj. Visočanstvo prestolo-
naslednik Peter. Prisostvovali so sveča-
nosti Nj. Vel. kralj Aleksander in Nj.
Vel. kraljica Marija, princ Pavle, diplo-

mati, generaliteta in zastopniki vseh
kulturnih, prosvetnih, humanih, viteških
in nacionalnih udruženj iz cele države.

Patrijarh Dimitrije je govoril o važ-
nosti 1. decembra, praznika ujedinjenja
treh bratskih narodov. Po končanem bla-
goslovljenju zastave se je organiziral
sprevod, ki je šel pred kraljevski dvor,
kjer jih je z balkona pozdravil kralj.
Ob deveti uri zvečer je bil tovariški se-
stanek delegatov Narodne Odbrane, na
katerem so govorili tudi zastopniki Slo-
vencev dr. Triller in dr. Gregorin.

Švehla ne sestavi vlade.

Praga, 1. dec. Včeraj ob 8. zvečer je
bil sprejet Švehla v posebni avdienci
pri predsedniku Masaryku. Pri tej pri-
liki je položil Švehla mandat za sestavo
vlade. Od 18. novembra se je Švehla z
veliko požrtvovalnostjo trudil, da doseže
kompromis med češkimi strankami in
vse je kazalo na to, da bo trud Švehle
uspešen. Med socialističnimi strankami
je bil že dosežen sporazum in ravno tako
so že vse stranke pristale na to, da bi
Štirje važni resori (notranje ministrstvo,
justica, finance in ministrstvo za Slova-
ško) bili prevzeti od neposlanecv stro-
kovnjakov. Sestava nove vlade je že bila

gotova in čakalo se je samo še na njeno
objavo. V tem pa je vodja klerikalcev
dr. Šramek izjavil, da zahteva njegova
stranka za sebe prosvetno ministrstvo.
To zahtevo so vse ostale stranke eno-
dušno odklonile. Nato so se zadovoljili
klerikalci s tem, da ne sme prevzeti pro-
svetno ministrstvo socialist. Ker so so-
cialistične stranke tudi to zahtevo odbi-
le, je bila sestava vlade nemogoča in
Švehla je vrnil mandat. Po parlamen-
tarnem običaju bi imel sestaviti sedaj
novo vlado dr. Šramek, ki je onemogo-
čil vlado Švehle.

SEJA MINISTRKEGA SVETA.

Beograd, 2. dec. Včeraj se je vršila
ob 5. uri seja ministrskega sveta, na ka-
teri se je govorilo o resornih stvareh. V
začetku se je govoril Radić. Po seji so
ga počakali novinarji, toda Radić se je
držal zelo rezervirano in ni hotel dati
nobene izjave.

SEJA HSS.

Beograd, 2. dec. Sinoči od 6. do 8. ure
se je vršila seja HSS pod predsedstvom
prosvetnega ministra St. Radića. Raz-
pravljalo se je o važnih spremembah v
stranki.

PAŠIČEVA KONFERENCA Z ŽIVKO- VICEM.

Beograd, 1. dec. Ministrski predsednik
Pašić je bil predpoldne v svojem kabi-
netu od 7. do 8. ure; kjer je sprejel pre-
sednika poslanskega kluba radikalne
stranke, ki mu je poročal o zadnjih de-
lih v skupščini. Na sestanku se je govo-
rilo tudi o delovanju prosvetnega mini-
stra St. Radića.

SEJA SKUPŠČINE.

Beograd, 2. dec. Danes predpoldne se
bo vršila seja narodne skupščine, na ka-
teri se bo razpravljalo o tekočih zade-
vah in o raznih zakonih, ki pridejo pred
skupščino.

vil notere pri cenilni komisiji.

Zadolževanje kmetij mora biti vsem
strankam opomin, da je naše gospodar-
stvo zadeto v srce in da moramo zato
vsi skrbeti, da s sporazumnim delom
rane izlečimo, ne pa da niti sedaj ne
prenehamo s strankarskimi špekulaci-
jami. Pri dvanajstinah se slovenske
stranke do tega stališča niso povzpele,
upamo, da se to zgodi pri finančnem
zakonu.

Locarnski sporaz. podpisan.

London, 2. dec. Včeraj ob 10. dopoldne
je bil na sovesen način podpisan Lo-
carnski sporazum od predstavnikov vseh
pogajenih sil. Zbrane zastopnike Fran-
cije, Belgije, Italije, Nemčije, Poljske in
Čehoslovaske je pozdravil zunanji mi-
nister Chamberlain. Ko so vsi ministri
podpisali sporazum, so bili vsi povablje-
ni od kralja na kosilo.

London, 2. dec. Pol ure pred pričet-
kom samega akta podpisovanja sporaz-
uma so ujamali vseh prisotnih delegatov
še enkrat pregledali pogodbo. To odgo-
varja staremu angleškemu običaju.

Pravi sporazum je samo dokument iz
pergamenta, obsegajoč 4 strani. Četrta
stran je določena za podpise. Podpisava-
nje je trajalo okoli trideset ure, ker je
bilo v vsem treba podpisati osem dogo-
vorov. Od gostov, ki so prisostvovali hi-
storičnemu aktu treba omeniti v prvi vr-
sti člane sedanje angleške vlade, dalje
Macdonalda, Lloyd Georgea in druge
voditelje strank. Prvi v zgodovini je bil
ves akt podpisovanja pogodbe posnet s
filmom.

Podpisovalo se je po abecednem redu.
Nemčija (Allemagne) kot prva. Za Ve-
liko Britanijo sta podpisala Chamberlain
in Baldwin, za Nemčijo Stresemann in
dr. Luther, za Francijo Briand in Berthe-
lot, za Belgijo Vandervelde, za Italijo
Scialoja in Pinetti, za Čehoslovaško dr.
Beneš in za Poljsko grof Skrzynski.

Med podpisovanjem je imel vsak glav-
ni zastopnik pogodbene države kratek
nagovor.

Popoldne se je vršila seja francoskih
in angleških delegatov. Razpravljali so
o vseh važnih vprašanjih mednarodne
politike ter o odplačilu francoskih voj-
nih dolgov. Vršili so se tudi sestanki
nemških delegatov z zastopniki zavezni-
ških sil.

Evropska politika je z včerajšnjim
dnem končnoveljavno prevzela miroljub-
ne tendence in storjen je prvi začetek
za složno delo vseh narodov na sanaciji
evropskega gospodarstva.

Vsi delegati so izjavili novinarjem
svoje zadovoljstvo nad zaključkom veli-
kega dela, ki je bilo v Locarnu započeto
in v Londonu dovršeno.

»REPUBLIKANSKA« NEMČIJA.

Berlin, 1. dec. Po vesteh pruskega
dopisnega urada je bil dosežen med Pru-
sko in bivšo kraljevo rodbino Hohen-
zollerjev sporazum, po katerem dobe
Hohenzollerji poleg vseh kraljevskih
gradov in njih pohištva tudi umetnine iz
berlinskih muzejev in 100.000 jutrov
zemlje. Poleg tega plača Prusija Hohen-
zollerjem še 30 milijonov zlatih mark.

BOJI V SIRIJI.

Jeruzalem, 1. dec. Od gorovja Hermon
pa do doline Litany se vrše ljuti boji.
Mesto Rachaja so Francozi osvobodili,
toda ga morali vnovič izprazniti. Mesto
so nato Druzi do tal porušili. Francozi
skušajo obkoliti Druze, kar se jim pa
dosedaj ni posrečilo.

POŠTNEGA STRAJKA NE BO V AVSTRIJI.

Dunaj, 1. dec. Uradno se sporoča:
Pogajanja s centralnimi odbori poštne
nameščencev so se vodila do pozné no-
či pod predsedstvom državnega kance-
larja dr. Rameka v prisotnosti vodilnih
uradnikov poštne ministristva. V naj-
težjem vprašanju uspešnostnih premij je
bil dosežen sporazum, nakar je bila raz-
prava o ostalih točkah odložena. S tem
je nevarnost poštne stavke v Avstriji
odklonjena.

Znižanje hišne davka v Ljubljani

Sobotno »Jutro« razklada svojim čitateljem, da je predlagal g. minister Žerjav, naj se zniža v Ljubljani hišonajemniški davek od 20 odstotkov na 12 odstotkov. Gosp. Pucelj pa je, tako piše »Jutro«, stavil predlog naj se zniža ta davek za Ljubljano na oni znesek, ki ga plačuje ostala Slovenija. Finančni minister je sprejel seveda Puceljev predlog — tako modruje »Jutro« — ker je ta za erar ugodnejši, in tako bodo plačevali Ljubljancje za več odstotkov višji davek kakor bi ga bili drugače, ako bi bil sprejet predlog g. dr. Žerjava.

Ne vemo, ali je »Jutro« res tako nevedno v davčno-pravnih stvareh, ali se pa dela nevednega samo zato, da preslepi svoje čitatelje in obenem povzdigne g. dr. Žerjava, proti g. Pucelju pa povzroči povsem neosnovano mržnjo.

Mnenja smo, da je »Jutro« glede hišnega davka samo slabo poučeno. Sicer ni naša naloga, da bi ga mi poučevali; za enkrat pa naredimo vendarle izjemo.

Hišonajemni davek se odmerja v Ljubljani še na podlagi cesarskega patenta iz leta 1820. Te določbe so se med tem seveda že precej izpremenile, vendar je temeljni zakon še isti.

Pred preobratom je znašal davek v Ljubljani 26 in dve tretjini odstotka od najemnine, od katere se je odbilo poprej pa še 15 odstotkov za vzdrževanje poslopja, tako da je znašal davek pravzaprav le 22 in dve tretjini odstotka.

Ostali kraji Slovenije so imeli manjši odstotek: namesto 22 in dve tretjini odstotka so plačevali le 14 odstotkov.

Iz leta 1898 je dovoljevala država na ta državni davek še nekaj popust, ki je znašal vsaj pozneje 12 in pol odstotka.

S členom 145. zakona o proračunu za leto 1920-21, »Ur. list« št. 136. iz l. 1921, se je pa ta popust umaknil in obenem davčna stopnja znižala za Ljubljano na 20 odstotkov, za ostalo Slovenijo pa na 12 odstotkov.

Od takrat dalje se pobira v Ljubljani hišonajemni davek torej z 20%, po vsej ostali Sloveniji za 12%.

Pribitki, invalidski davek in komorska doklada so isti v Ljubljani kakor v ostali Sloveniji.

Ako se je znižal ta davek za Ljubljano na isti znesek, kakor ga plačuje ostala Slovenija, se je znižal faktično na 13 odstotkov, torej za dve petini. Ako je plačeval v Ljubljani kdo hišnega davka s pribitki in dokladami vred 5000 Din, ga bo plačeval sedaj le 3000 dinarjev.

Predlog g. dr. Žerjava je — navidezno — torej isti kakor ga je stavil g. Pucelj, na noben način pa ne boljši. Izjema je ta, da je imel Puceljev predlog to dobro, da ga je bilo lažje zagovarjati, ker je temeljil na zahtevah po izenačenju davka za vso Slovenijo. In res ni nikakega razloga, zaradi katerega bi morala plačati Ljubljana od svojih najemnin višji odstotek kot ostala Slovenija.

Kar se pa tiče davčnopravnega stališča, moramo reči, da je predlog g. dr. Žerjava pomanjkljiv, oni g. Pucelja pa popoln in natančen. Predlog g. dr. Žerjava se tiče samo takozvanih »starih« hiš, ki so sezidane pred 1. januarjem 1912 in plačujejo najemniški davek v Ljubljani z 20 %, v ostali Sloveniji pa z 12 %. Kaj naj se zgodi pa s takozvanimi »novimi« hišami, ki so sezidane po 31. decembru 1911? Te hiše plačujejo v Ljubljani davek s 16.15 %, v ostalih krajih Slovenije pa 10.5 %. Po predlogu g. dr. Žerjava bi se znižanje davka teh hiš sploh ne tikalo, ali pa bi plačevale te hiše davek tudi po 12 odstotkov. Gospod Pucelj pa je stiliziral svoj predlog ravno zaradi teh hiš tako, da velja znižba davka tudi zanje. One hiše, ki so plačevale osnovni hišonajemniški davek v Ljubljani doslej z 20 %, ga bodo plačevale odslej z 12 %; »nove« hiše pa, ki so ga plačevale sedaj s 16.15 % ga bodo plačevale še nižje, namreč samo z 10.5 %.

Od kje je dobilo »Jutro« one odstotke, katere bo morala Ljubljana po sprejetem predlogu g. Pucelja več plačevati, res ne vemo. Priporočamo mu pa, naj se o davčnih stvareh odslej rajši vselej natančno prej informira.

Politične vesti.

Strankarstvo nad vse. Na svojem ljubljanskem shodu je govoril St. Radić tudi o naših odnosih do Italije. Reprodukcijski teh izjav v listih pa je povzročila razburjenost v Italiji in St. Radić je zato podal dva demantija. Za vsakega Jugoslovencina mora biti jasno, da je tem boljše za našo državo, čim prej je likvidiran incident zaradi reprodukcij Radićeve govora. Čisto drugega mnenja pa je očitno g. Pribičević, ki je že opetovano skušal vso afero pogreti in ki pri tem nastopa kot nekaj zagovornik Italije. To pa samo zato, da bi mogel St. Radića strankarsko škodovati. Mnenja smo, da se ta namera g. Pribičevića ne bo posrečila, ker vsak Jugosloven ve, da je slab patriot tisti, ki celo v naših odnosih do Italije ne pozablja na strankarske račune.

Dvanajstine sprejete. Na pondeljki seji je najprej govoril radićevski disident Urojić, ki je ljuto napadel radićevce. Za njim so govorili črnogorski federalist Drlićević, klerikalec Bedjanić in musliman Salih Baljić. Vsi so izjavili, da bodo glasovali proti dvanajstinam. Seja je bila nato prekinjena. Popoldne je kot prvi govoril stvarno in mirno poslanec Davidovićev stranke Milan Grol. Njegova izjava je na naredila na vso skupščino dober vtis. Do silnega viharja pa je prišlo med govorom sam. demokratskega poslanca Wildera, ki je ostro napadel Radića. Očitno mu je, da ni bil vedno za sporazum in končno prebral neko pismo, ki je že med volilnim bojem igralo veliko vlogo, desiravno ni radićevcem mnogo škodovalo. Ker je postal hrup zaradi Wilderovega govora vedno večji, je predsednik odzval Wilderu besedo. Po Wilderu je govorila še cela vrsta opozicijskih poslancev, ki so vsi odklanjali dvanajstine. Šele pozno zvečer je bila lista govornikov izrpana. Nato je predložil finančni minister nove amandmane k dvanajstinam. Opozicija je proti temu protestirala, ker se na ta način jemlje parlamentu sploh možnost, da bi amandmane proučila. V znak protesta je celokupna opozicija zapustila dvorano. Tu di naše mnenje je, da je bilo postopanje finančnega ministra napačno, ker vsaj teoretično možnost mora imeti parlament, da predložene zakonske načrte vsaj prouči. Ob 1. zjutraj se je vršilo zadnje glasovanje o dvanajstinah in so bile te sprejete s 187 glasovi. Ker ni bilo opozicije v dvorani, ni nihče glasoval proti.

Novi amandmani finančnega ministra. Finančni minister je predložil v zadnjem hipu še sledeče amandmane. 1. Invalidski in komorski davek za l. 1926 se pri dohodnini računa samo tedaj, kadar so dohodki davkoplačevalca podvrženi samo dohodnini. 2. Izvršba agrarnih tožb v Dalmaciji se odloži. 3. 15 odstotni bolniški pribitek se odpravi. 4. Osnuje se pri ministristvu za socialno politiko poseben fond za gradnjo uradnih stanovanjskih hiš. V fond se naloži 12 milijonov dinarjev.

Zahteve Hlinkove »ludove« stranke. V nedeljo se je vršila v Bratislavi konferenca Hlinkove stranke. Konferenca so se udeležili vsi poslanci in senatorji stranke. Kot prvi je govoril na konferenci posl. Hlinka, ki je izjavil, da priznava sicer ludova stranka republiko in da se bo vršilo delovanje stranke na temelju obstoječih zakonov, da pa zahteva stranka izvedbo Pittsburskega sporazuma in da morajo priti njegove točke tudi v ustavo. Njegova stranka ne bo vstopila v nobeno vlado, ki nima na programu zakonodajne avtonomije za Slovaško. Ko sta še govorila poslanca Juriga in Tomanele, je prebral dr. Buday resolucijo, v kateri se med drugim zahteva popolna avtonomija v cerkvenih in verskih zadevah, jamstvo verske svobode, po-

sebna sodišča za Slovaško. Nadalje se zahteva znižanje davkov. V resoluciji se nadalje protestira proti preganjanju slovaškega uradništva. Končno se zahtevajo dobri odnosi z narodnimi manjšinami v Češkoslovaški. Če bi vlada te zahteve izpolnila, potem je Hlinkova stranka pripravljena vstopiti v vlado, drugače pa bo našla druga pota, da doseže svoj cilj. — Kakor je razvidno iz te resolucije, so bile nade na vstop slovaške Ludove stranke v vlado brez podlage.

Le Mussolinij. V Bozenu se mora po ukazu vlade preimenovali trg Waltherja v Trg kralja Viktorja Emanuela III. Preimenovalje bilo sklenjeno na godovini dan italijanskega kralja in s tem utemeljeno, da nima nobenega smisla, da bi se v italijanskem mestu (v Bozenu je ogromna večina prebivalstva nemške narodnosti) imenoval kak trg po nemškem pesniku Walther von der Vogelweide. Prebivalci pokrajine Alto Adige (tako se sedaj imenuje južna Tirolska) da imajo mnogo več vzroka častiti italijanskega kralja, ki jim je prinesel svobodo in pravo kulturo (!). Da se ta kultura tudi takoj dokáže, je bil od Italijanov že poškodovani spomenik pesnika Waltherja s trga prenešen. — Corriere della Sera pride končno le v fašistovske roke, ker se je senator Albertini končno udal. Izprevidel je, da je njegov odpor brezuspešen, ker bi fašisti nasilno uničili list.

Znižanje okupacijskih čet v Porenju. V skladu sklepa veleposlaniške konference v Londonu se znatno znižajo zasedbene čete zaveznikov, in sicer: belgijske čete od 15.000 na 7000, angleške od 8900 na 8000 in francoske od 94.000 na 30 do 35 tisoč.

Program nove francoske vlade. Po »Matin« bo program nove francoske vlade v zunanji politiki nadaljevanje politike v zmislu Locarnskega sporazuma, dočim bo v notranji politiki veljalo vse delo sanaciji francoskih financ. Pri svojem obisku v Londonu bo skušal doseči Briand sporazum glede odplačevanja angleškega dolga. Finančni minister Louchet je mnenja, da se inflacije ne bo moglo popolnoma preprečiti. Še ta teden stopi Briandova vlada s svojim finančnim programom pred parlament.

Irsko vprašanje oživljeno? Leta 1922 je bil sklenjen med angleško vlado in Sinfelnovci dogovor, po katerem se ustanovi posebna mejna komisija, da določi meje med Irsko in protestantskim Ulsterom. To komisijo bi tvorili po en delegat Ulstra in Irsko, dočim bi britanska vlada imenovala predsednika komisije. Pred kratkim pa je objavil angleški list »Morning Post« skico razmejitve, kakor jo je sklenila komisija. Razmejitve je bila vseskozi neugodna za Irsko in vsled pritiska javnega mnenja je moral irski delegat odstopiti. Razmejitvena komisija je bila s tem razbita. Ogorčenje Ircev so takoj skušali izrabiti irski republikanci, ki predstavljajo irske skrajneže. Ko se je vršila dne 11. novembra spominska svečanost v prošlavo sklenjenega premirja med Angleško in Irsko, so vrgli republikanci med udeležence smrdljive bombe. — Par dni nato je predvajal vodilni kino v Dublinu angleški film »Ypern«. Republikanci so udri med predstavo v kino in s samokresi v roki izsilili izročitev filma, ki so ga nato zažgali. Toda kino je dobil nov film in »Ypern« se je v nabit polnem kinu vendarle predvajal. Nato so republikanci v silno megleni noči prišli pred kino, napadli nenadoma stražnika in nato zagnali v kino bombo, ki je porušila pol hiše. Policijski se je posrečilo končno vendar ujeti dva atentatorja, toda dva policista sta bila pri tem ubita.

SKRZYŃSKI,
novi poljski ministrski predsednik.

Razstava sodobne poljske umetnosti, (grafike).

Razstava je v Jakopičevem paviljonu in je odprta dnevno od 10. dopodne do 5. popoldne. Opozorjamo na to razstavo, ki bistveno izpopolnjuje naše znanje o sodobni slovanški umetnosti. Kdor je videl razstavo sodobne češke in hrvaške grafike, razstavo sodobnega češkega slikarstva in razstavo Srba Dobrovića ter lansko leto hrvaških novejših slikarjev, naj ne zamudi te razstave, ker nam odpira prvič v Ljubljani pogled v umetniško vstajenje Poljakov. Opozorjamo, da so zastopani mnogi vodilni predstavniki poljske umetnosti z res reprezentativnimi deli kakor n. pr. Wyczokowski, čegar litografije govore o lepoti poljskih mest, Jarocki in Skoczylas podajata v tehnično dovršenih delih poljske tipe. Skoczylas nudi učinkovite lesoreze iz literarnega popularnega življenja tatarskih roparjev, v drugi zopet se v svojem čustvovanju in podajanju približuje poljski ljudski umetnosti; Stryjenska je razstavila ciklus Slovanški bogovi, ki je velesilnim po svoji formalni in predmetni koncepciji slovanške mitologije. Po vsebini tvori ta razstava skrajno mnogovrsten svet, ki je naši fantaziji nov, v kolikor se nismo seznanili z njim po prevodih iz poljske literature; zato je tem bolj važno, da se nam nudi sedaj prilika videti ga v njegovi realizaciji. Nič manj poučna za naše občinstvo ni ta razstava po svoji tehnični strani, ker so zastopane vse glavne grafične tehnike, n. pr. lesorez, ujedkovina (akvafort) in litografija in sicer vse v evropsko popolni izvedbi. Za posamezne grafike, njene tehnike in izraznih zmoglosti posameznih načinov je ta razstava tako izredna prilika, kakor se nam bržkone ne bo kmalu ponudila. Opozorjamo občinstvo tudi na dejstvo, da so vsa razstavljena dela originalne umetniške vsutavitve, po svoji umetniški kvaliteti enakovredne z deli slikarstva v olju, temperi, pastelu ali drugih tehnikah. Grafika je namreč danes samostojna in ne več samo tehnična, reproduktivna stroka; ona samostojno, na sebi lasten način podaja umetniška doživlja večidel na tako svojevredsten način, da ga za dan namen ne more nadomestiti nobena druga tehnika. Potrudite se torej na razstavo in si vzemite čas za podrobno ogledovanje teh intimnih, vsebinsko nenavadno bogatih in pestrih umetnin, ne bo vam žal. Opozorjamo posebno na dejstvo, da je grafična umetnina, posebno ujedkovina in včasih litografija, tako neposreden, spontan izraz umetniškega doživlja, da se da v tem oziru primerjati v literaturi edino lirčno pesnijo.

RADIVOJ PETERLIN-PETRUSKA: ZNAMENJE.

Pesnitve. Samozaložba. Mala 8°. Tiskala tiškarna »Merkur«.

Pod kakšno zvezdo... sam ne vem, kako sem bil ustvarjen; nestalen sem vesel bohem, rad kosal se z viharjem.

Povsodi in nikjer doma... To je znamenje romarja-poeta, ki je po prvi zbirki »Po cesti in stiepi« spet izdal kroniko svojega nemirnega potovanja in nanizal ob uri oddihla šopek domačih cvetk. Petruska s svojim dobrušnim smehom vselega opazovalca ne pozna globoke tragike in bolnih rož. Povsod je doma, otroška radost ga prešinja nad vsem, kar mu nudi pisana pot. Lahno-saj njava je muzika njegovih verzov in iskren humor zavzani semintja iz pesmi tega resničnega altruista.

Visoke, spačene umetnosti ni najti v tej knjižici. Nikjer ni patosa in grmeče retorike, nikjer nezasišanih novih razodetij, a povsod nežna vera v brezmadežno lepoto nature in srčne ubranosti. To so strune, zveneče iz daljnih, komaj še resničnih dni. Nemiren, trd svet vrši okoli te pisane grede, doba dihamov, sporta in nezdravo zrele mladosti obdaja Petruskove sanje in križa njegovo obzorje. Poet pa stoji nedotaknjen sredi zimskega parka in šegavo draži dremajočega Amorja, gospodari mu dobra volja, o polnoči postaja na cesti in se kot študent Kette v seljaško preroka s časom. Poroma k sveti Barbari. — V teh muzikalnih stihih je vsa živa Petruskova priprosta pesem. Vmes so sežani ruski motivi, ki jim sledi neurejena popotniškova pot, kot jo nanese slučaj in prilika.

In ostal je z Bogom sam. ... Ze na vzhodu se nebo je vnelo: mračni gost stoji še pod razpelom: no, zdaj ve, kje vodi pot in kam.

Trenotek utehe brez razglabljanja in vendar poln vere ga zajame in temne sence dvoma jadrno beže čez belo zimsko polje.

Na vrhuncu

prvovrstne izdelave in kakovosti
blaga je naša zimska zaloga
oblek in ulstrov

Jos. Rojina, Ljubljana

Simbol srca, ki je navajeno odpuščati in pozabiti. »Pomladna« je stvarica za glasbo. Samota obdaja našega pisatelja, a vselej zna zamahniti z roko in potuje naprej samo s svojo burjo-ljubico. Najnežnejši je v pogovorih z naravo. Tam je od impresije uplivan otrok in je tedaj njegova pesem neposreden, čist in zveneč izliv občutja in razpoloženja. Stalen ni. V pričakovanju so mu razprte oči, a vselej mu zakroži očižno srce veselo popevko. Njegova erotika ni stvar afekta. Vedno je prijeten gost dekliskim sanjam, ljubezljiv družabnik duševnih srečanj, a vedno uverjen, da je tibo slovo višje ko strasten notranji konflikt. S svetopisemsko »Salomejo« zaključuje svojo drobno knjižico.

Priporočamo jo vsled prijetnega, čistega jezika, toplih rim in zdravega občutja neizumetnega človeka-poeta žive narave. Mnogo naših lastnih ur nam intimo-nevisljivo zavzame kot mehke strune v notranjosti. Zato so verzi Petruskovi vsakomur dragi in ljubi prijatelji.

Ivo Peruzzi.

LETOŠNJE PUBLIKACIJE DRUŽBE SV. MOHORJA.

Prejeli smo v oceno letošnjih sedem publikacij družbe sv. Mohorja, ki je zvesta svojim tradicijam izdala svoj vsakoletni koledar, dve leposlovni, dve strokovni in dve knjižni nabožne vsebine.

Izredno veseli smo Koledarja, katerega je zelo okusno in primerno sestavila Helena Vurnikova, slikarica-umetnica, ki je vsakemu mesecu primerno dodala glavni njegov spomin in vpletla vmes vso našo zgodovino, misli nedeljkih evangelijev in tehtne izreke sv. pisma kot smernice življenja.

Leposlovje je zastopano v Koledarju po P. Perkotu, ki nas seznani z »Lovričkom« — siromakom, Anton Komar nam v povestici »Ne cvili več« pokaže izpreobrnjenje porednega Jožka, Fr. Milčinski nas pa v pijani povesti »Mokra detelja« seznani s trojico pijančkov in jasno pokaže kvarni vpliv alkohola. Povesti krasijo slike priznanih slikarjev Šanla in Gasparija. Poezijo zastopata Bevk in Lovrenčič. — Sledijo zanimivi članki »O državotvornosti«, »Dohodnine«, »Slovenija in Slovenec«, »Mlekarsvo« in »Stanje naše življenja«. Posebno pozornost pa zaslužijo navodila g. dr. A. Breclja »Za prvo pomoč v neizodah«.

Božji mejniki, tako je naslov čudovito lepe Pregledne povesti iz Istre, zgodbe o duhovniku pošteniaku Simnu, ki je prišel v Istro z ljubeznijo v srcu, pomagal nesrečnim in postal žrtev zlobe. Povest »V graščinskem jarmu« Fr. Jakliča je lepa zbirka dogodkov, ki tožijo o tlaki in graščini po izanškem. To zgodbo nam je napisal pisatelj, da bomo lažje razumeli, zakaj je bil nastal na izanškem l. 1848. vihar, ki je bil potresel in vznemiril vso deželo in o katerem bo poročala povest »Peklena svoboda«.

Drugi del »Travnjštvo« bo našemu kmečkemu ljudstvu prav dobrodošel, ker bo v njem našel mnogo koristnih nasvetov o obdelovanju in oskrbovanju travnikov, in ravnotako tudi o košnji ter o pripravljanju in spravljanju krme.

Priznana strokovnjaka Fr. Pengov in dr. A. Ratajec, profesorja šentvidske gimnazije škofskih zavodov, sta v »Poljudni kemiji« obdelala sicer kratko, zato pa točno in jasno kemijo, ki je med prirodoznanstvi vedami v najnovejšem času brez dvoma najbolj napredovala. To knjižico, ki se naslanja na dela najbolj priznanih poljudnih pisateljev, bodo lahko s pridom čitali tudi oni, ki se do sedaj še niso bavili s kemijo.

V prvem delu »Apostolov gospodovih« sta bila obdelana prvaka apostolov sv. Peter in sv. Pavel, drugi del nam pa zanimivo slika življenje in delovanje ostalih apostolov in evangelistov. — V zbirki »Sonce in seneca« je nanizal dr. P. Angelik Tominec v lepo vrsto zagovore krščanske vere. Da pa vsa vprašanja niso izrpnno obdelana je jasno, saj so o vsakem izmed njih napisane cele knjige. V splošnem pa so v knjižici prav dobri odgovori na ugovore v dnevnem časopisu in knjižah. — Družbi sv. Mohorja, za njeno delo, vse priznanje!

V nadrobni razprodaji po knjigarnah stanajo za nečlane: Koledar 1926 Din 16. Apostoli gospodovi Din 7.50, Travnjštvo II. Din 13.35. V graščinskem jarmu Din 9.75. Božji mejniki Din 10.70. Sonce in seneca Din 24. Poljudna kemija Din 18.

Petnajstletnica Lisinskega. Hrvatsko pjevačko društvo »Lisinske«, najodličnejši zbor v državi, praznuje danes petnajstletnico svojega uspešnega društvenega dela s koncertom, na katerem se bodo proizvajali izključno le najmodernejši jugoslovanski zbori. Od Slovencev je zastopano na programu Anton Lažavc. Kakor čujemo, se udeležijo proslave od slovenskih društev samo »Ljubljanski Zvon«. Z ozirom na kulturni pomen Lisinskega bi pač smela biti udeležba Slovencev častnejša. Kaj je ukrenila v tej stvari Zveza slovenskih zborov, oziroma župa Jug. pevškega Saveza, za čegar si je pridobil ravno »Lisinske« posebne zaslug? Društvu »Lisinske« ob njegovi petnajstletnici, naše iskreno čestitke.

Več tisoč parov čevljev,

zaostankov, ga antirano
najboljs kvalitete za
moške, ženske in otroke

prodaja tovarna PETER KOZINA & KO., Tržič

radi čišče ja zato dokler traja zaloga pod lastno ceno. Te vrste prodajajo se samo

y prodajalni Breg štev. 20.

Isto tako prodajajo se stanki parov in vzorci, luksuzni čevlji za dame tudi pod lastno ceno sam

v trgovini Aleksandrova cesta štev. 1.

Dnevne vesti.

LJUBLJANSKE OBČINSKE VOLITVE ODLOŽENE

Nujno potrebno je, da pride Ljubljana čim prej do svoje avtonomije. Zato smo že opetovano zahtevali razpis ljubljanskih občinskih volitev.

Ravno tako pa je nujno, da se ljubljanske občinske volitve vrše po volilnem redu, ki odgovarja demokratičnim načelom in ki jamči, da bo rezultat volitev res v skladu z ljudsko voljo. Zato smo nastopili za čisti poroč, ker samo ta odgovarja zahtevam moderne demokracije.

Ce je odložitev ljubljanskih občinskih volitev izvršena zato, da se vrše te po čistem poroču — in tako se nam poroča —, potem pozdravljamo njih odložitev. Toda le pod pogojem, da se izprememba volilnega reda izvrši čim prej, ker je treba, da pride Ljubljana čim prej do svoje avtonomije.

— **Železniški vagoni za ministre.** Prometni minister je izdal te dni natančna navodila glede rezerviranja vagonov za ministre in glede prepustitve takih voz za splošno uporabo. Železniški organi imajo rezervirati v služaju, da za aktivnega ministra ni že pripravljen poseben vagon, v enem izmed vagonov en kupe I. razreda. Za uporabo tega kupeja je opravičena tudi ministrova rodbina in vsako drugo spremstvo, ki ga minister želi. Če minister, kljub prijavi ne potuje ter se njegova rodbina ne posluži kupeja, se mora pripravljeni kupe takoj po odhodu vlaka odpreti ter dati na razpolago potujočemu občinstvu. Praksa, da sta vozila po dva do trije kupeji po progah zaprti kot ministrski kupeji, se bo torej nehala.

— **Železnica Bakar-postaja—Bakar-pristanišče.** V državni proračun je sprejet kredit 72 milijonov dinarjev za zgradbo železniške proge Bakar-postaja—Bakar-pristanišče.

— **Nove telefonske pristojbine.** Od včeraj dalje stane v interurbanskem telefonskem prometu edinica telefonskega razgovora v prvi coni, to je v razdalji oddaljenosti do 50 km, 10 Din, v drugi pa 15 Din.

— **Proslava 125-letnice Prešernovega rojstva v Kranju.** Na sestanku zastopnikov kulturnih društev v Kranju se je določil nastopni program za poklonitev Prešernovim mnom dne 3. decembra: Šolska mladina, občinski odbor, zastopniki državnih in zasebnih uradov, skupina narodnih noš, društva z zastavami in občinstvo se zbere ob 11. uri na glavnem trgu pred mestno hišo, odkoder se odkoraka ob zvokih sokolskih fanfar iz Kranja in Strazišča na pokopališče. Mimo groba defilira šolska mladina in položi nanj vence in napisi. Citalniški nevski zbor zapoje pesmi na besedilo Prešernovih poezij. Osmošolec g. Joža Vilfan govori v imenu šolske mladine iz Kranja, nato sledi govor zastopnika ljubljanske akademske omladine. Zastopniki ostalih društev položijo vence, zastave se poklonijo. Pevci zapoje »Slava Prešernu« in povorka odkoraka pred Narodni Dom, kjer bo razhod. Mešansvo okraši ta dan svoje hiše z zastavami in od 11. do 12. ure bodo vse trgovine zaprte. Udeleženci iz Ljubljane imajo ugoden jutranji vlak, ki odhaja ob 8.15 z gorenjskega kolodvora. Program »Prešernove akademije«, ki se vrši dne 7. decembra, se objavi pravočasno.

— **Podaljšanje opejskega roka.** Opcijski rok za na Reki živeče Jugoslovane je podaljšan do konca tekočega leta.

— **Absolventi juridične fakultete, ki hočejo do konca leta 1925 položiti državoslovni izpit,** morajo vložiti svoje prošnje pri podpisnem podpredsedniku (Ljubljana, Bleiweisova cesta 10, I. nadstropje štev. 33) najkasneje do 10. decembra t. l. — **Kremenski.**

— **Prepovedan komunistični list.** Ministrstvo notranjih zadev je prepovedalo uvoz in razpečevanje v Parizu izhajajočega komunističnega lista »Glasc«, ker piše ta list proti interesom naše države.

— **Četrta mednarodna letalska razstava v Pragi.** Povodom sokolskega kongresa v mesecu juniju 1926 se priredi v Pragi četrta mednarodna letalska razstava.

— **Mednarodni kongres kazniških rav-nateljev.** Prihodnji kongres kazniških rav-nateljev se vrši leta 1930. v Pragi.

— **Zgradba velikanskega stolpa za izkoriš-čanje moči viharja.** V kratkem prično v enem izmed mest v srednji Nemčiji z zgradbo velikanskega stolpa za izkoriščanje sile viharja. Stolp bo visok 600 m. V višini 250 metrov bo imel dve velikanski krili, kakoršne imajo mlini na veter. Krili bosta reagirali na moč viharja 3.5 sekundnih metrov ter gonili dinamo stroj. Naprava bo v stanu proizvajati 6000 kilovatov električne energije in sicer po normalni režijski ceni približno ene desetine pšeniga za kilovat. Letno bo moglo proizvajati nad 200 milijard kilovatov. Na vrhu stolpa bo vzpostavljena postaja za brezžično brzojavljanje. To bo prvi stolp za izkoriščanje moči viharja na svetu. Načrt je izdelal inženjer Honner.

— **Razpisani mesti poštah odpravnikov.** Razpisani sta: pošta Sv. Marjeta pri Moškanjcih (III-3) in St. Janž na Dravskem polju (III-6).

— **Izpremembe v državni službi.** Revizor carinarice v Boh. Bistrici Janko Jankovič je imenovan za revizorja pri centralni blagajni v Ljubljani.

— **Iz poštne službe.** Premješčen je od poštnega ravnateljstva Ljubljana k Ljubljani 1, Vinko Janežič; tajniki pri pošttem ravnateljstvu v Ljubljani Anton Suhač, Joško Persič in dr. Bogdan Kurbus so pomaknjeni v višjo skupino.

— **Iz carinske službe.** Za glavnega revizorja pri centralni blagajni je imenovan glavni revizor carinarice v Bohinjski Bistrici Janko Jankovič.

— **Osebnostne izpremembe v davčni službi.** G. Ivo Lavrič, višji davčni upravitelj in šef davčnega okrajnega oblastva v Ljubljani, je prošil za upokojitve in bil razrešen vodstva tega oblastva.

— **Umrl je v Mariboru sodni uradnik g. Rajko Faninger** iz ugledne primorske rodbine. Prizadeti rodbini naše iskreno sožalje.

— **Eksplozijska katastrofa v luki Rio de Janeiro.** Na krovu ene od ladij, zasidranih v luki Rio de Janeiro, se je pripetila te dni težka eksplozijska katastrofa, pri kateri je poginilo 17 oseb.

Za
vse vrste oblačil
do
Božiča
znižane cene
pri priznani
solidni trvdki
J. Maček
LJUBLJANA.

— **Prijeten pomorski manever.** Kakor poročajo iz Rima, je bila te dni ob priliki pomorskih manevrov pri otoku Maddalena torpedovka »108« od torpedovke »422« iz distan-ce 600 metrov obstreljena tako, da se je takoj potopila. Moštvo je bilo rešeno.

— **Nesreča na Donavi.** Iz Budimpešte poročajo: Parnik »Josef Karl« Donavske paroplovne družbe je zadel te dni radi goste megle v bližini Baje ob kamenit nasip, se poškodoval in jel potapljati. Kljub temu se je krmarju posrečilo, da je zavozil na bližnjo pešeno klop, kjer je parnik obstal, nakar mu je prihitel na pomoč drug parnik, ki je rešil posadko in vseh prestrašenih 40 potnikov.

— **Velik vlom v berlinsko redakcijo.** Te dni je bil izvršen v redakcijske prostore berlinskega lista »Achtuhrabendblatt« velik vlom. Svedrovci so navrtali dve blagajni in odnesli 11.000 mark. Policija je tatovom na sledu.

— **Grofica Keglevich in njen upravitelj.** Grofica Keglevich, znana članica dunajske in budimpeštanske družbe, je dala te dni aretirati svojega upravitelja, ravnatelja Pavla Kreissa, radi goljufije, vlom, poneverbe in sličnih čednih deliktov. Kreiss je spravl grofico s svojimi manipulacijami takorekoč na beraško palico. Pod zvinitimi pretevezami ji je izvalil skoro vso zlatnino, srebrnino, slike, preproge, antikvitete in dragoceni mobilijar, v skupni vrednosti poldruge milijarde avstr. kron ter skoraj vse te stvari prodal, oziroma zastavil. Grofica Keglevich je igrala še pred letom dni v družabnem življenju veliko vlogo. V njeni gostoljubni hiši je občevala krema avstrijske in madžarske aristokracije.

— **Grof obsojen radi obrekovanja na 18 mesecev ječe.** Veliko pozornost je vzbujal te

dni v Budimpešti proces radi obrekovanja, ki so ga naperile zoper znanega madžarskega aristokrata grofa Rafaela Zichyja njegova ločena soproga, baronici Pallavicini in Döry ter pisateljica Tormay. Grof se je hotel svoječasnno razporečiti. Ker se je njegova soproga temu upirala ter ji ni mogel dokazati prav nobene krivde, je pogorel. Radi tega pa se še ni udal. Najel je več detektivov, ki naj bi bili ugovorili, da mu soproga ni zvesta. Detektivski so se trudili zaman. Niti najmanjšega indicia nezvestobe niso mogli najti. Nato je zvrtil grof v zid luknjo ter opazoval svojo soprogo v spalnici in kopalni sobi, pravtako je naročil svoji služinčadi, da opazuje ob njegovi odsotnosti njegovo soprogo skozi luknjo. Da mu ustreže ter dobi obljubljene nagrade, si je izmislila služinčad gorostasne stvari. Pripovedovala je grofu, da uganja njegova soproga v družbi baronice Pallavicini, baronice Döry in pisateljice Tormay lesbiške orgije ter plešejo neki peklenski ples. Na podlagi teh obdolžitev je vložil grof ponovno tožbo na razporoko. Med tem se je služinčad ustrašila prisega ter priznala grofu, da so obdolžitve izmišljene. Grof si je pomagal s tem, da je služinčad podkupil za krivo pričevanje. Kljub temu je prišlo na dan, da gre zgolj za obrekovanje, nakar so vložile prizadete dame ovadbo, katere rezultat je bil, da je odnesel grof Zichy 18 mesecev ječe, njegov vrtar 1 leto, ena od hišen pa 4 mesece. Razven tega mora plačati grof Zichy ogromne stroške.

— **Incident pri vojaški zapirani.** Predvečernim se je vršila v vojašnici kralja Petra v Zagrebu zapiraga vojnih obveznikov. Ker so morali obvezniki stati na mrazu od 9. do 11., so postali nejevoljni, zato po končani zapirani niso hoteli poslušati nagovora poveljnika vojašnice. Medtem, ko so začeli vsevprek kričati: »Ni treba govoriti, dovolj časa smo prezebali, mi gremo domov!« je večja skupina od njih navallala na vojaški kordon ob vhodu ter ga predrla, nakar so obvezniki odšli domov.

— **Velik izgred v beograjski umobolnici.** Te dni so umobolnici v beograjski blaznici nenadoma navalili na paznike ter jih jeli prete-pavati. To priliklo sta izkoristila dva umobolna zločinca ter pobegnula.

— **Socijalno skrbstvo.** 22-letna deklica iz Osijeka, H. T. je bila nastavljena kot trgovska potnica pri nekem slikarju. Zašla je pri izvrševanju svojega poklica v sumljivo družbo, ki so jo dolžili med drugimi tudi trgovine z dekleti. Z drugimi vred je bila aretirana tudi ona. Kmalu nato so jo poslali k zdravniški preiskavi v bolnišnico. Od tam so jo takoj izpustili, ker je bila popolnoma zdrava. Tedaj pa se je križev pot deklice, ki ni imela niti najmanjše stvari na vesti, šele pričel. Prišla je zopet na kriminalni oddelek. Ker ji je zmanjkalo medtem denarja, je prenočila, ko so jo izpustili, v Detjem zavetišču, za kar se ima zahvaliti dobri voditeljici. Drugi dan se je obrnila na socialno skrbstvo ter obletala vsa dobrodelna društva, da bi dobila denar za povratek v Osijek k starišem, toda vse zaman. Povsod so ji odgovorili, da za take namene nimajo denarja. Kolo Srbskih sester ji je dalo končno — 30 dinarjev.

— **Strašna smrt nočnega čuvaja.** Na skladišču stavbe trvdke »Grundstein« na Dunaju je spal v neki baraki nočni čuvaj Ludvik

LAJŠANA PLAČILA ZA
GLEBE DAJE
RENNATOVIA

Žemlar. Predno je zaspal, je zažgal v odprti posodi oglje, da bi bilo v baraki toplo. Razvili so se strupeni plini, žemlar se je prebuditel ter vstal, takoj nato pa je padel s hrbtno na žareče oglje. Ker ni mogel vstati, niti klicati na pomoč, je umrl strašne smrti. — Našli so ga napol zoglenelega.

— **Tragična smrt prvega madžarskega ženskega advokata.** Iz Budimpešte poročajo:

Prvi madžarski ženski advokat je umrl par dni pred promocijo. Dr. Irena Priegel je umrla vsled razburjenja, ki ji ga je povzročal izpit.

— **Doktorica zakonskih znanosti.** Kakor znano, je ustanovil rektor bostonske univerze, profesor Lawrence Davis, na bostonski univerzi fakulteto za »zakonske znanosti«. Pri tem ga je vodilo prepričanje, da je jako koristno, če prouče mlade dame temeljito vse probleme mirnega zakonskega življenja, predno se poroče. Učni načrt se ne peča samo s psihološkimi vprašanji, temveč sploh z vsemi — tudi najbolj vsakdanjimi — problemi zakonskega življenja. Prva dama, ki je promovirala na tej fakulteti za dr. rer. matr., je gospica dr. Andy Ware. Cesa se je naučila, se bo kmalu videlo, zakaj v kratkem se poroči s profesorjem univerze v Ohiju F. G. Woollom. To bo torej prvi zakon, sklenjen na znanstveni podlagi.

— **Oklopni poštni avtomobil.** Kakor poročajo iz Washingtona, so vepjali v Združenih državah, oklopne poštne avtomobile, da se zavarujejo s tem pred napadi banditov na poštne avtomobile. Kajti ti napadi so se dogajali v zadnjem času vedno bolj pogosto in to celo pri belem dnevu in na najbolj obljubljenih ulicah.

— **Rimski pozdrav na univerzi v Parmi obligatoričen.** V Parmi je proglasil vladni kancelar za tukajšnje vseučilišče rimski pozdrav kot obvezen. Ta pozdrav je bil upeljan sedaj tudi za profesorje, učence in šolske sluge tamkajšnje realke. Občinski odbor v Modeni je odredil, da je rimski pozdrav odslej obligatoričen za vse tamkajšnje občinske uslužbenice in za občinske šole.

— **Kavalir.** Gospica Edith W. je bila dolgo časa prijateljica dunajskega hišnega posestnika Emila B. Simpatije Emila B. do gospodične Edith so bile tako velike, da ji je podaril svoječasnno 30.000 šilingov (300.000 Din), s katerimi si je kupila hišo. Kasneje jo je pregovoril, da je hišo zopet prodala in izkupiček njemu posodila. Izstavlil ji je dolžno pismo ter plačeval nekaj časa tudi redno obresti. Nekega lepega dne pa jo je povabil v kavarno, češ da mora napisati na dolžno pismo važen dostavek. Edith mu je nič hudega sluteča, pismo prinesla. Na ostrmenje pa ga je B. raztrgal na drobne kosce in odšel, ne da bi črnil besedico. Edith W. je vložila tožbo, B. je ugovarjal, da je bilo njegovo razmerje z deklico nenravno, ker je poročen ter da zato nasprotuje darilo »dobrim šegam«. Radi tega in pa radi nevhvaležnosti obdarovane je bil upravičen k preklcu. Sodišče pa ni bilo teje mnenja ter je obsodilo naenkrat tako krepostnega bonvivana na plačilo 30.000 šilingov s pripadki.

— **Treznega in zanesljivega strežaja sprejme drž. zdravilišče na Golniku** z 8. decembrom. Pismene prošnje na upravo zdravilišča Golnik do 5. decembra.

Ljubljana.

— **Redni občni zbor Narodne Galerije** se vrši v soboto, dne 12. decembra 1925 ob pol štirih popoldne v Narodnem domu, prilličje, desno.

1— **Slovenska žena, narodne delavke, matere, vzgojiteljice, kličemo Vas na pomoč!** V zadnjem času se je poslovanje društva »ATENA« tako razširilo, da mnogostevilni odbor komaj zmaguje svoje delo. Atena deluje na principu, da je vsaka posamezna odbornica določena, izvršiti svoje odmerjeno delo in ne le glasovalka ali posvetovalka v organizaciji. Delo je razdeljeno po odsekih, vsak odsek ima svojo ločeno upravo. In tako raste, neprestano napreduje — Atena. Poleg telesno-vzgojnega dela ima rešiti važno socijalno in prosvetno nalogo. Kličemo Vas danes, da pomagate pri poslovanju Ortopedskega zavoda, pri upravi Marijonetnega gledališča, aranžmaju »Pravilničnih večerov za mladino«, pri odseku za »Otroško igrišče«, pri telovadnem, glasbenemu, plesnemu, drsalnemu, lahko-atletskemu, roketnemu, in zimskega tenisa-odseku. Rabimo organizatorice, zapisnikarice, športno referentko, igralce in glasbenike, vrtnarice itd. Vabimo k delu vsakero, ki ima smisel za idealno delo za narod, za našo mladino. V tem delu leži zadoščenje. Pismene priglasbe sprejema tajništvo »Atena«, Aleksandrova cesta 2.-III.

Prostovoljna javna dražba.

Dne 4. decembra 1925 ob 10. uri popoldne se vrši v Mariboru na licu mesta, Aleksandrova cesta 79, prostovoljna sodna dražba vložkov št. 179 in 68 k. o. Grajski marof, z gostilniškim inventarjem, sodi itd. Izklicna cena je 300.000 dinarjev. V hiši je dobro idoča gostilna z lepim vrtom na zelo prometnem kraju. Kupec se lahko takoj vseli. Interesenti so vabljeni. Pojasnila daje dr. Richard Faninger, odvetnik v Mariboru.

Prekrasno!

Monumentalno!

Razkošno!

Beneški trgovec

Vesela igra v 8 dejanjih po motivih nesmrtnega W. Shakespeare-a.

V glavnih vlogah najboljši in najlepši nemški igralci, kot: Henny Porten, Harry Liedke, Lia Eibenschütz, Weiner Krauss, Heinz Rolf-Münz itd.

Film je posnet v krasni, s solncem obsijani Veneciji. Kolosalna režija ter izredna igra.

Prekrasni naravni posnetki.

Predstave se vrše točno ob: 4., pol 6., pol 8., 9. uri. Prvovrstni umetniški orkester

svira pri vseh predstavah.

Samo danes in jutri!

FILMI KINO MATICA, vodilni kino v Ljubljani (Tel. 121).

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kratt.

»Ali ste že čitali današnji časopis, ki izhaja v La Magdaleni?«

»Ne.«

»Sam predsednik piše o vas.«

»Kako naj dobim kak časopis?«

»Morda vas pa vseeno zanima. Evo, čitajte!«

Iz predala vzame časopis, ki je izšel popoldne v La Magdaleni. Glavni članek je spisal predsednik.

Preden govori o požaru, prizna, da je imel namen prijeti mis Leonor Morris, njene spremljevalce in ves avto, takoj ko bi stopil na argentinska tla, in sicer zato, ker je slučajno izvedel o neki zaroti, kako se hočejo polastiti avtomobila, da izvedo njegove skrivnosti s silo. Žal, da je izvedel on prepozno o tem in je torej moral delovati po lastnem preudarku, a vseeno je prišel prepozno.

In tako se opravičuje dalje. Predsednika je pač pekla vest, zlasti ker je njegova soproga vse razodela; na zelo pameten način se je tako izognil odgovornosti. Seveda izprevidi vse to Leonor takoj, a nanjo ne

napravi nobenega utisa, le napol pomilovalen, napol zaničljiv smehljaj ji zaigra okrog usten.

Potem slika predsednik svoje pogovore z Leonor, zlasti zadnjega, ko mu je direktno zagotovila, da bo bombardirala mesto, in držala je besedo — »in zdaj naj bo Bog milostljiv za tisočero bedo, ki jo je povzročila ta ženska našemu mestu!«

Ostali članki niso bili tako lepo pisani, po španskem običaju so želeli celo v časopisu požigalki in morilki vsa mogoča prokletstva.

Te članke Leonor le pogleda in vrne časopis.

»Naj pišejo. Meni je vseeno. Ne potrebujem opravičila, gospod profesor, radi tega se vam ni treba truditi.«

»Saj bi tudi ne imelo dosti uspeha.«

»Kakor rečeno, meni je popolnoma vseeno, kakšno je javno mnenje o meni. Nekaj pa bi vas še prosila, da objavite o meni.«

»Prosim!«

»V avtomobilu imam še nekaj drugih iznajdb, ki jih je napravil moj oče. S pnevmatično kanono in izstrelki sem napravila včeraj poizkus, ko sem zažgala lopo in ko sem potem napravila, da je popolnoma izginila. Morda ste tudi že slišali o pnevmatičnih puškah in pištolah?«

»Getovo, tudi eksplozivna snov je baje nova in učinkuje grozno, kakor ste povedali predsedniku in kakor je videl na lastne oči.«

»Torej, morisist predam javnosti, ker je to dobra plodonosna iznajdba. Najprej bodo sicer razni rudarji brez kruha, toda temu ni pomoči, posameznik mora trpeti za splošni blagor. Vseh drugih očetovih iznajdb pa, ki jih hrani avtomobil, ne predam, ker bi jih gotovi ljudje morda zlorabljali in... v zadnjem času sem dobera spoznala človeški egoizem. Torej to javite časopisom: jaz sem storila svojo dolžnost; nihče nima več povoda, da bi me preganjal; dokončati hočem potovanje krog zemlje, kakor je to nekoč storil Georg Hartung, jaz ne bom storila nobenemu človeku nič; kdor pa bo sovražal meni, tega bom uničila!«

Zadnje besede izgovori Leonor svečano. Profesor pokima z glavo v priznanje.

»Ali veste, kaj je to desperado?« vpraša Leonor.

»To vemo pač tu, v teh španskih pokrajinah najbolje.«

»To je obupanec — človek, katerega so proglasili za popolnoma prostega ali je to storil sam; tak človek je vedno na begu in kdor napravi v njegovi prisotnosti le sumljiv gib, ga takoj ustrelje.«

»Res je tako.«

A. KRISPER - LJUBLJANA

Stritarjeva ulica 3

Mestni trg 26

Miklavžev teden!

Pletenine:		Perile:		Deški vel 36—39 štrapac	
Zenske nogavice v različnih barvah	12 Din	Trdi ovratniki	10 Din	Moški vel. 40—45 štrapac	150 »
Zenske nogavice boljše kvaliteta	20 »	Moške srajce z ovratnikom	42 »	Moški vel. 40—45 kovani	140 »
Zenske nogavice angleška moda	26 »	Moške srajce boljše kvaliteta	54 »	Moški vel. 40—45 box	175 »
Moške nogavice	8 »	Moške srajce z dvema ovratnikoma	78 »	Zenski vel. 36—42 box	150 »
Moške nogavice boljše kvaliteta	12 »	Moške srajce piket	70 »	Ročne torbice:	
Zenske rokavice	22 »	Čevlji:		Za otroke gladke	17 Din
Zenske rokavice zimske	24 »	Otroški vel. 20—25	30 Din	Za otroke barvaste	22 »
Moške rokavice zimske	24 »	Otroški vel. 26—28	40 »	Zenske lakaste kombineže	36 »
Moške rokavice finejše	30 »	Otroški vel. 26—28 štrapac	55 »	Lakaste z locnjem	45 »
Dokolenice s stopajem	32 »	Otroški vel. 29—35 štrapac	85 »	Velike ročne torbice	55 »
				Šolske torbice	55 »

Oglejte si razstavo otročjih igrak!

Vsak hoče ob Miklavžu in Božiču

napraviti svojim veselje s primernim darilom in to je le mogoče, če iste kupi pri trdk

JOSIP PETELINC - Ljubljana

ki ima veliko zalogo žepnih robcev, rokavic, nogavic, pletenine, srajce za gospode, toaletne potrebščine, samoveznice, angleške šifone, fine klote, vezenino, čipke, torbice, nahrbtnike, police in še veliko, veliko drugih lepih in potrebnih stvari po znatno znižani ceni. — Na veliko in malo!

Dame in gospodje

z dobrim nastopom, za nabiranje naročnikov raznih ilustriranih in modnih časopisov se sprejmejo pod zelo ugodnimi pogoji. Pripravno kot postranski zaslužek. Pismene ponudbe pod šifro »Dober zaslužek« na »Propaganda«, reklamna družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7. II.

Okrajne zastopnike

za Kranj, Radovljico, Ljubljano, Kamnik, Logatec, išče večja zavarovalnica. Služba stalna in primerana za vpokojece. Ponudbe z opisom dosedanjega poslovanja, pod »Stalno« na »Publicitas« d. d. oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7. II.

Čevlje na obroke

proti jamstvu dobite pri trdk M. Trebar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da bodem od ponedeljka, dne 30. novembra dalje pekli kruh dvakrat dnevno, in sicer ob 11. uri dopoldne in ob 15. uri popoldne. — Se priporoča Anton Preskar, pekarna, Dunajska cesta 5.

Sprejemajo se

popravila porcelanastih punčk. Na lastneje se poizve: Glince, Tržaška cesta 28.

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarne d. d. v Ljubljani.

RADIO-aparate

in sestavne dele ima v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana

Čankarjevo nabrežje štev. 5.

Znanja želi

mlad, samostojen, inteligenten gospod z damo prijetne zunanosti, ki razpolaga z lastnim stanovanjem. Starost postranska stvar, vendar ne nad 40 let. Ponudbe na upravo lista pod: »Iskreno prijateljstvo«.

PLIN V STANOVANJA!

Vsaka štedljiva gospodinja uporablja v kuhinji, kopalnici in pri likanju samo plin.

Neprimerno cenejše. — Vedno čisto. — Vsak čas pripravljeno kuha ter greje hitro.

Mnenje o nevarnosti plina je samo predsodek. Že od leta 1861, odkar obstoji plinarne, se ni dogodila nobena resna nesreča. Napeljava do hiše brezplačno. Napeljava v stanovanje stane samo 800 do 1000 Din, plačljivi o v 10 mesečnih obrokih.

Kuhalnik se dobi že za Din 125—

Likalnik " " " " 140—

Štedilnik " " " " 1800—

Uporaba plina v vseh obratih za varenje, taljenje, kuhanje, pogon strojev itd. na cenejša. Vedno pripravljeno, čisto, prihrana na času in denarju. — Pojasnila daje

MESTNA PLINARNA.

Nepotrebna s rb za Mi lavževo in božično darilo, ker je trdk

JOSIP PETELINC - Ljubljana

znižala v to svrhu cene šivnim strojem in kolesom znamke „GRITZER“, „PHÖNIX“, „ADLER“ za 10 %. Ugodna obročna odplačila.

MALI OGLASI

Cena oglasov do 20 besed Din 5.—, vsake nadaljnja beseda 30 par.

KOKS - - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

PRODAM več vagonov

borovih brzojav. drogav od 7 do 12 m. — Ponudbe na Fr. Pečava, parna žaga, Lahovec pri Komendi.

Potnika

na razpečevanje razgledno dobro upeljanega se sprejme pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod »Potnik« na »Publicitas« d. d. oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7. II.

Akviziterja

sprejme zavarovalnica proti stalni plači. Ponudbe z navedbo referenc, pod šifro »Zavarovalnica« na »Publicitas« d. d. oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7. II.

Spreten sten graf(inja)

se takoj sprejme. — Naslov pove uprava lista.

Fotografa

ali Amaterja za pokrajinske slike in stereofotografije, sprejmemo za stalno. Ponudbe z referencami in navedbo plače pod šifro »Fotograf« na »Publicitas« d. d. oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7. II.

Naročajte in širite NARODNI DNEVNIK!